

УДК 323:004](477)«364»

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-4-52-60>**Коцур Леся,***кандидат історичних наук, доцент
кафедри публічного управління та
адміністрування Університету
Григорія Сковороди в Переяславі***Kotsur Lesia***Ph.D. in Historical Sciences, Lecturer
at the Department of Public
Management and Administration of
Hryhorii Skovoroda University in
Pereiaslav*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8996-1606>**Грига Олексій,***Магістр 2 року навчання,
спеціальності 281 Публічне
управління та адміністрування
Університету Григорія Сковороди
в Переяславі***Hryha Oleksii,***2 year Master student Specialty 281
Department of Public Management and
Administration of Hryhorii Skovoroda
University in Pereiaslav***ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ:
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПАРАДОКСИ ВОЄННОГО ЧАСУ****STATE INFORMATION POLICY OF UKRAINE:
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PARADOXES OF WARTIME**

Анотація. Стаття присвячена теоретико-методологічним суперечностям, пов'язаним із визначенням наукового та юридичного змісту понять «державна інформаційна політика» та «державна інформаційна політика в умовах воєнного стану». Вона спирається на цілу низку загальнонаукових (аналізу, синтезу, системності, узагальнення, теоретизування, порівняння, історичний, логічний) й спеціальних методів (метод аналізу документів, метод верифікації джерел, компаративний метод). Завдяки широкій методологічній базі, критичному аналізу наукових джерел й ретельному розгляду нормативно-правових документів було виявлено певні неточності в окремих наукових розвідках, які розкривають поняття «державна інформаційна політика». Зокрема з'ясовано, що окремі автори обґрунтовують поняття державної інформаційної політики посилаючись на 3 статтю, або на статтю 6 Закону «Про інформацію» 1992 р., проте у жодній із вказаних статей такого поняття нема. У цьому Законі визначені лише основні напрямки державної інформаційної політики, які закріплені у статті 3, що має назву «Державна інформаційна політика». Загалом у статті показано, що у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення таких понять, як «державна інформаційна політика» та «державна інформаційна політика в умовах воєнного стану», хоча ці поняття часто використовуються у науковому та повсякденному житті. Також показано, що українські науковці вже виробили суттєві пропозиції щодо формулювання поняття «державна інформаційна політика в умовах воєнного стану». Своєю чергою, ми також висвітлили, які чинники слід враховувати при унормуванні такого поняття, як «державна інформаційна політика в умовах воєнного стану». Зокрема варто брати до уваги, що це поняття спирається на цивільне та воєнне національне законодавство; передбачає застосування єдиного підходу щодо формування інфомедійного простору з

урахуванням безпекових аспектів; сприяє посиленню цифрових спроможностей суспільства та формуванню цифрової стійкості держави.

Ключові слова: Україна, державна інформаційна політика, інформація, воєнний стан, інформаційна безпека.

Abstract. The article is devoted to theoretical and methodological contradictions related to the definition of the scientific and legal content of the concepts «state information policy» and «state information policy under martial law». It is based on a number of general scientific (analysis, synthesis, systematic, generalization, theorizing, comparison, historical, logical) and special methods (method of document analysis, method of source verification, comparative method). Thanks to a broad methodological base, a critical analysis of scientific sources and a thorough review of normative and legal documents, certain inaccuracies were revealed in certain scientific investigations that reveal the concept of «state information policy». In particular, it was found that some authors justify the concept of state information policy by referring to Article 3 or Article 6 of the Law «On Information» of 1992, but none of the specified articles contain such a concept. This Law defines only the main directions of the state information policy, which are enshrined in Article 3, entitled «State Information Policy». In general, the article shows that there is no definition of such concepts as «state information policy» and «state information policy under martial law» in domestic legislation, although these concepts are often used in academic and everyday life. It is also shown that Ukrainian scientists have already developed significant proposals regarding the formulation of the concept of «state information policy under martial law». In turn, we also highlighted what factors should be taken into account when normalizing such a concept as «state information policy under martial law». In particular, it should be taken into account that this concept is based on civil and military national legislation; provides for the application of a unified approach to the formation of infomedia space, taking into account security aspects; contributes to the strengthening of the digital capabilities of society and the formation of the digital stability of the state.

Keywords: Ukraine, state information policy, information, martial law, information security.

Постановка проблеми. Кінець ХХ – початок ХХІ ст. завершив процес формування глобалізованого інформаційного суспільства, у результаті чого процес вироблення та поширення інформації набув небувалих розмірів. Інформація стала не тільки інструментом для інформування населення та поширення знань, а й інструментом контролю над суспільною поведінкою та зручним механізмом досягнення зовнішньополітичних цілей, особливо у тих країнах, які недостатньо уваги приділяють процесу формування державної інформаційної політики. Загальновідомо, що російська федерація (далі – рф) вже упродовж тридцяти років веде проти України гібридну інформаційну війну, яку вона реалізує за допомогою широкого арсеналу інформації та медіа комунікаційних ресурсів, як внутрішнього, так і зовнішнього походження. Зокрема мова йде про тотальну узурпацію українського інформаційного простору російськомовним контентом, створення проросійських засобів масової інформації, безперервну реалізацію в українському інформаційному просторі російських інформаційно-психологічних спецоперацій (ІПСО). Проте в Україні й до цього часу не вироблено чіткого алгоритму державної інформаційної політики. Навіть не сформульовано чіткого категорійно-поняттєвого апарату, адже в

національному законодавстві цивільного і воєнного часу, відсутнє визначення такого поняття як «державна інформаційна політика», що негативно позначається й на наукових дослідженнях. Як наслідок, інформаційні виклики, які стоять державною неабияк актуалізують проблематику запропонованого дослідження та спонукають нас поглянути на окреслену проблему під новим кутом зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переважна більшість досліджень в контексті державної інформаційної політики присвячена питанням інформаційної безпеки та інформаційних загроз. Ці аспекти висвітлили О. Ульянов [1] та В. Терещенко [2], Д. Смотрич та Л. Браїлко [3], І. Мальцева, Ю. Черниш, Р. Штонда [4], К. Краус, Н. Краус, О. Штепа [5], В. Дяченко, Н. Дяченко, Д. Безсонова [6]. Ще низка наукових праць розкривають особливості державного регулювання діяльності засобів масової інформації та вплив ІТ на цифровий простір держави – А. Кострубіцька [7], О. Копиленко, Р. Стефанчук, І. Мищак та Л. Савченко [8]. Г. Гребньов розглянув інформаційні методи та інструменти, які використовує країна-агресор проти України, а також розкрив актуальні питання інформаційної безпеки та «медіагігієни», які постають перед українцями [9] тощо. Тільки окремі публікації вже розкривають деякі аспекти реалізації державної інформаційної політики в умовах воєнного стану [10].

Загалом треба сказати, наявні наукові розвідки лише опосередковано висвітлюють досліджувану нами проблематику. Частина матеріалів дублюються у багатьох публікаціях. Насамперед мова йде про характеристику нормативно-правових документів, на основі яких функціонує державна інформаційна політика та загальні підходи щодо формування основних напрямків інформаційної політики.

Мета статті полягає у з'ясуванні науково-теоретичного та нормативно-правового виміру понять «державна інформаційна політика» та «державна інформаційна політика України в умовах воєнного стану» задля подальшого вдосконалення національного законодавства у цій сфері.

Методи. Дослідження спирається на низку загальнонаукових методів – аналізу, синтезу, системності, узагальнення, теоретизування, порівняльний, історичний, логічний тощо. Також було застосовано спеціальні методи, зокрема, метод аналізу документів, метод верифікації джерел, компаративний метод.

Виклад основного матеріалу. Насамперед потрібно розібратися з тим, яким чином сучасні науковці у своїх дослідженнях трактують визначення самого поняття «державна інформаційна політика». Наприклад, деякі автори, спираючись на статтю 6 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. у своїх свіжих публікаціях 2023 р. вказують, що «*державна інформаційна політика – це сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації*» [2, с. 392; 11]. В електронній версії цього Закону станом на жовтень місяць 2023 р. стаття 6 не містить такого визначення. Дослівно текст статті звучить так:

«...*Стаття 6. Гарантії права на інформацію*

1. *Право на інформацію забезпечується:*

- *створенням механізму реалізації права на інформацію;*
- *створенням можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів;*
- *обов'язком суб'єктів владних повноважень інформувати громадськість та медіа про свою діяльність і прийняті рішення;*

- *обов'язком суб'єктів владних повноважень визначити спеціальні підрозділи або відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації;*
- *здійсненням державного і громадського контролю за додержанням законодавства про інформацію;*
- *встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію.*

2. *Право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи кримінальним правопорушенням, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.*

{Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}...» [12].

Інші науковці, даючи визначення поняттю «державна інформаційна політика», спираються на статтю 3 цього ж Закону. Однак, і тут є певні неточності. Зокрема стаття 3 дійсно називається «Державна інформаційна політика», однак визначення поняття вона також не має. У статті визначено тільки основні напрями державної інформаційної політики. Зокрема до пріоритетних напрямків віднесено:

- *«забезпечення доступу кожного до інформації;*
- *забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації;*
- *створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства;*
- *забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень;*
- *створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування;*
- *постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів;*
- *забезпечення інформаційної безпеки України;*
- *сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору» [12].*

Тому в контексті цих суперечностей варто звернути увагу на те, що у національному законодавстві розлоге визначення поняття «державна інформаційна політика» відсутнє, а більшість визначень цього поняття є авторськими тлумаченнями науковців, а не таким поняттям, що прописане в законодавстві.

Направду сказати, нині науковцями вже запропоновано низку розлогих понять, які добре пояснюють, що мається на увазі під поняттям «державна інформаційна політика». Так, можна погодитися з думкою О.Токар, що «*під державною інформаційною політикою слід розуміти сукупність напрямів діяльності держави в інформаційній сфері, які ґрунтуються на певній нормативній базі і передбачають, насамперед, посилення інформаційної безпеки держави, суспільства, особи та мають внутрішнє і зовнішнє спрямування*» [13, с. 139], або взяти до уваги думку В. Негодченка, що «*державна інформаційна політика – це сукупність напрямів та способів реалізації цілого комплексу взаємопов'язаних заходів правового та організаційного характеру,*

спрямованих на отримання, використання, поширення та зберігання інформації, у результаті чого відбувається процес впливу уповноважених на те суб'єктів (насамперед, відповідних органів державної влади) на об'єкт управління з метою досягнення необхідного результату» [14, с. 78].

Попри цю суперечність дефініцій щодо самого поняття в Законі варто звернути увагу на те, що в умовах воєнного стану державна інформаційна політика набуває абсолютного нового значення.

Для початку зауважимо, що у чинному законодавстві про воєнний стан 2023 р. міститься розлоге визначення самого поняття «воєнний стан». У Законі вказано, що «воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень». І попри те, що у ньому нема спеціального визначення, яке роз'яснювало б, що таке державна інформаційна політика в умовах воєнного стану, у статті 8 (Заходи правового режиму воєнного стану) пункті 11 й 12 вказано, що держава має «регулювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, роботу постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, поліграфічних підприємств, видавництв, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та медіа, а також використовувати місцеві радіостанції, телевізійні центри та друкарні для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; забороняти роботу приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачу інформації через комп'ютерні мережі; у разі порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану вилучати у підприємств, установ і організацій усіх форм власності, окремих громадян електронне комунікаційне обладнання, телевізійну, відео- і аудіоапаратуру, комп'ютери, а також у разі потреби інші технічні засоби зв'язку» [15]. Тобто, фактично державна інформаційна політика набуває гнучкої форми, а пріоритетним напрямком державної інформаційної політики стає безпековий чинник – інформаційна та кібербезпека. На додаток, українським законодавством було сформовано спеціальний підхід щодо забезпечення єдиної інформаційної політики в період дії в Україні правового режиму воєнного стану. Реалізація єдиної інформаційної політики включає «об'єднання усіх загальнонаціональних телеканалів, програмне наповнення яких складається переважно з інформаційних та/або інформаційно-аналітичних передач на єдиній інформаційній платформі стратегічної комунікації – цілодобовому інформаційному марафоні «Єдині новини #UАразом»» [16].

Також, варто сказати що після майже двох років повномасштабної війни українськими науковцями вже зроблені перші кроки, які наближають нас до бачення суті поняття «державної інформаційної політики в умовах воєнного стану».

Так, А. Мирошниченко, О. Пунда, О. Добрянська, Н. Новицька зазначають, що «Інформаційна політика в умовах війни – це система заходів, що здійснюються державою спільно з інститутами громадянського суспільства щодо регулювання інформаційних процесів, формування та розвитку інформаційного суспільства на основі пріоритету національних інтересів країни в сфері її оборони, з метою захисту прав та інтересів людини, моральних цінностей, забезпечення інформаційної безпеки особистості, суспільства та самої держави» [17, с. 42].

Висновки. Таким чином, завдяки критичному аналізу наукових джерел та ретельному розгляду нормативно-правових документів вдалося виявити певні неточності, які стосуються поняття «державна інформаційна політика». Зокрема з'ясовано, що упродовж багатьох років поняття державної інформаційної політики у наукових працях обґрунтовувалось з посиланням на 3 статтю, а в деяких наукових розвідках на статтю 6 Закону «Про інформацію», проте у жодній із вказаних статей такого поняття нема. Є визначені лише основні напрямки державної інформаційної політики (стаття 3). Також ми бачимо, що законодавчо чітко не визначено, що мається на увазі під поняттям «державна інформаційна політика в умовах воєнного стану», хоча це поняття широко увійшло у вжиток. Тому вважаємо, що у процесі напрацювання такого визначення варто враховувати, що ця політика: 1) спирається на цивільне та воєнне національне законодавство; 2) передбачає застосування єдиного підходу щодо формування інфомедійного простору з урахуванням безпекових аспектів; 3) сприяє посиленню цифрових спроможностей суспільства та формування цифрової стійкості держави.

Список використаних джерел:

1. Ульянов О. Інформаційна політика в умовах воєнного стану / *Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції: матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу (м. Одеса, 24 лютого 2023 року)*. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. С. 266–299.
2. Терещенко В. Особливості державної інформаційної політики в умовах війни. *Юридичний науковий електронний журнал*, № 2. 2023. С. 391–395.
3. Смотрич Д., Браїлко Л. Інформаційна безпека в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, Том 2 № 77 2023. С. 121–127.
4. Maltseva I., Chernish Y., Shtonda R. Аналіз деяких кіберзагроз в умовах війни. *Електронне фахове наукове видання «Кібербезпека: освіта, наука, техніка»*, 4(16), 2022. С. 37–44. Url: <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2022.16.3744>.
5. Краус К., Краус Н., Штепа, О. Цифрова трансформація кібербезпеки на мікрорівні в умовах воєнного стану. *Innovation and Sustainability*, (3), 2022. С. 26–37. Url: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.26.37>
6. Дяченко В., Дяченко Н., Безсонова Д. Формування інформаційної безпеки в умовах воєнного стану. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностичні сценарії та перспективи розвитку. V Міжнародна науково-практична конференція (27-28 квітня 2023 р., м. Херсон – м. Хмельницький)*. 2023. С. 185–187.
7. Кострубіцька А. Окремі аспекти державного регулювання діяльності засобів масової інформації під час війни. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації: матеріали III Міжнародної наукової конференції*,

- м. Хмельницький, 13 травня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 118–119.
8. Законодавче забезпечення формування та реалізації державної політики України в умовах воєнного стану: колективна монографія: у 4 т. / заг. ред.: Стефанчук Р. О., Мищак І. М., Савченко Л. А.; Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ: Вид-во «Людмила», 2022. 320 с.
  9. Гребньов Г. Інформаційний аспект гібридної війни росії проти України. *Український інформаційний простір*, (1(11)), 2023. С. 107–118. [Url: https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(11\).2023.279598](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(11).2023.279598)
  10. Мельниченко А., Варжанський І. Окремі аспекти державної інформаційної політики в умовах воєнного стану. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*, № 6, 2023. С. 3–16.
  11. Мохова Ю., Луцька А. Сутність та головні напрямки державної інформаційної політики України. *Електронне «Державне управління: удосконалення та розвиток»*, 2018. [Url: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/27.pdf](http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/27.pdf) (дата звернення: 12.09.2023).
  12. Про інформацію. *Закон України*, 2 жовтня 1992. (Чинна редакція, 2023). Дата звернення 31 жовтня 2023. [Url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text) (дата звернення: 12.09.2023).
  13. Токар О. Державна інформаційна політика: проблеми визначення концепту. *Політичний менеджмент, ІПіЕНД*, 5, 2009. С. 131–141.
  14. Негодченко В. Основні напрями державної інформаційної політики в Україні. *Підприємництво, господарство і право*, 4. 2016. С. 77–81.
  15. Про правовий режим воєнного стану. *Закон України*, 12 травня 2015. (Документ 389-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 20.09.2023). [Url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text) (дата звернення: 21.09.2023).
  16. Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану. *Рішення РНБОУ*, 18 березня 2022. [Url: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text) (дата звернення: 5.09.2023).
  17. Мирошниченко А.І. Інформаційна політика в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 34 (73) № 4 2023. С. 41–45.

References

1. Ulianov, O. (2023). Informatsiina polityka v umovakh voiennoho stanu [Information policy in the conditions of martial law]. *Krym – tse Ukraina: stratehiia deokupatsii ta reintehratsii: materialy Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho kruhloho stolu (m. Odesa, 24 liutoho 2023 roku)*. Odesa: Vydavnytstvo «lurydyka», 266–299 [in Ukrainian].
2. Tereshchenko, V. (2023). Osoblyvosti derzhavnoi informatsiinoi polityky v umovakh viiny [Peculiarities of the State information policy in conditions of the war]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 2, 391–395 [in Ukrainian].
3. Smotrych, D., & Brailko, L. (2023). Informatsiina bezpeka v umovakh voiennoho stanu [Information security under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 2, 77, 121–127 [in Ukrainian].
4. Maltseva, I., & Chernish, Y., & Shtonda, R. (2022). Analiz deiakykh kiberzahroz v umovakh viiny [Analysis of some cyber threats in war]. *Elektronne fakhove nauкове vydannia «Kiberbezpeka: osvita, nauka, tekhnika»*, 4(16), 37–44. <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2022.16.3744> [in Ukrainian].
5. Kraus, K., & Kraus, N., & Shtepa, O. (2022). Tsyfrova transformatsiia kiberbezpeky na mikrorivni v umovakh voiennoho stanu [Digital transformation of cyber security at the micro level in conditions of martial law].

- cyber security at the micro-level under martial status]. *Innovation and Sustainability*, (3), 26–37. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.26.37> [in Ukrainian].
6. Diachenko, V., & Diachenko, N., & Bezsonova, D. (2023). Formuvannia informatsiinoi bezpeky v umovakh voiennoho stanu [Formation of information security in conditions of martial law]. *Modernizatsiia ekonomiky: suchasni realii, prohnozni stsensarii ta perspektyvy rozvytku. V Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (27-28 kvitnia 2023 r., m. Kherson – m. Khmelnytskyi)*. (pp. 185–187) [in Ukrainian].
  7. Kostrubitska, A. (2022). Okremi aspekty derzhavnogo rehuliuвання diialnosti zasobiv masovoi informatsii pid chas viiny [Certain aspects of state regulation of mass media activities during the war]. *Naukovyi prostir: aktualni pytannia, dosiahnennia ta innovatsii: materialy III Mizhnarodnoi naukovo konferentsii, m. Khmelnytskyi, 13 travnia, 2022 r. / Mizhnarodnyi tsentr naukovykh doslidzhen. Vinnytsia: Yevropeiska naukova platforma*, (pp. 118–119) [in Ukrainian].
  8. *Zakonodavche zabezpechennia formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu*. (2022). [Legislative support for the formation and implementation of the state policy of Ukraine in the conditions of martial law]. Kolektyvna monohrafiia: u 4 t. / zah. red.: Stefanchuk R. O., Myshchak I. M., Savchenko L. A.; Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. Kyiv: Vyd-vo «Liudmyla» [in Ukrainian].
  9. Hrebnov, H. (2023). Informatsiinyi aspekt hibrydnoi viiny rosii proty Ukrainy [Information aspect of Russia's hybrid war against Ukraine]. *Ukrainskyi informatsiinyi prostir*, 1(11), 107–118. [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(11\).2023.279598](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(11).2023.279598) [in Ukrainian].
  10. Melnychenko, A., & Varzhanskyi, I. (2023). Okremi aspekty derzhavnoi informatsiinoi polityky v umovakh voiennoho stanu [Certain aspects of state information policy under martial law]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 6, 3–16. [in Ukrainian].
  11. Mokhova, Yu., & Lutska, A. (2018). Sutnist ta holovni napriamky derzhavnoi informatsiinoi polityky ukrainy [The essence and main directions of the government information policy of Ukraine]. *Elektronne «Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok»*. Retrieved from http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/27.pdf [in Ukrainian].
  12. Pro informatsiiu. (1992). [About information]. *Zakon Ukrainy*, 2 zhovtnia 1992. (Chynna redaktsiia, 2023). Data zvernennia 31 zhovtnia 2023. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
  13. Tokar, O. (2009). Derzhavna informatsiina polityka: problemy vyznachennia kontseptu [State information policy: problems of defining the concept]. *Politychnyi menedzhment, IPIEND*, 5, 131–141 [in Ukrainian].
  14. Nehodchenko, V. (2016). Osnovni napriamy derzhavnoi informatsiinoi polityky v Ukraini [The main directions of the state information policy in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*, 4, 77–81 [in Ukrainian].
  15. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. (2015). [About the legal regime of martial law]. *Zakon Ukrainy*, 12 travnia 2015. (Dokument 389-VIII, chynnyi, potochna redaktsiia – Redaktsiia vid 20.09.2023). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].
  16. Shchodo realizatsii yedynoi informatsiinoi polityky v umovakh voiennoho stanu (2022). [Regarding the implementation of a unified information policy in the conditions of martial law]. *Rishennia RNBOU*, 18 bereznia 2022. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-22#Text> [in Ukrainian].

17. Myroshnychenko, A. (2023). Informatsiina polityka v umovakh voiennoho stanu [Information policy in martial law in terms]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 34 (73), 4, 41–45 [in Ukrainian].

Подано до редакції 22.09.2023 р.

Прийнято до друку 19.10.2023 р.